

kwamen al ter sprake. Wij beperken ons nu tot de bladen van het Neerlandia-concern en tot de *Nieuwe Rotterdamse Courant*, *De Telegraaf* en *De Standaard*. Op enkele andere dagbladen, o.m. het *Algemeen Handelsblad* en *De Tijd*, komen wij in een volgend deel terug.

★

De in Utrecht gevestigde N.V. Uitgeversmaatschappij Neerlandia¹ gaf in '40 drie dagbladen uit: in Utrecht *De Utrechtse Courant*, in Maastricht *De Limburger Koerier* en in Breda *Het Dagblad van Noord-Brabant en Zeeland*. *De Limburger Koerier* had de grootste oplage van alle katholieke bladen in Nederland, groter dan *De Tijd* en *De Maasbode*, veel groter dan *De Volkskrant*. De oplage van *Het Dagblad van Noord-Brabant en Zeeland* was dubbel zo groot als die van welk ander Brabants dagblad ook, en het derde blad, *De Utrechtse Courant*, had in het Sticht talrijke lezers. Het concern was eigendom van de Utrechtse katholieke familie van de Weyer. Aanvankelijk hadden leden van die familie ook de dagelijkse leiding van het concern uitgeoefend maar in '40 berustte deze bij een directeur-generaal, F. H. H. Herold.

Herold (lid van de raad van beheer van het ANP) was als zeventienjarig knaap bij Neerlandia in dienst getreden; begin '40 had hij er zijn vijftigjarig jubileum gevierd. In het bedrijf was hij dus op eigen kracht (aandelen bezat hij niet) tot de hoogste positie opgeklommen. Hij was een bekwaam zakenman en hij placht een straf bewind te voeren waarbij de drie hoofdredacteuren van tijd tot tijd aanwijzingen van hem ontvingen. Hoofdredacteur in Utrecht was J. J. H. A. Bruna, in Maastricht H. van den Broeck, in Breda dr. J. E. A. van de Poel. Van deze drie waren de laatste twee van Belgische afkomst; zij hadden in de eerste wereldoorlog beiden met het Vlaams activisme gesympathiseerd en dus min of meer aan de kant van Duitsland gestaan.

De eerste bij wie de oude sympathieën voor Duitsland opnieuw ontloken, was van den Broeck. 'Het gordijn der geschiedenis is gevallen over een oude wereld', schreef hij op 16 mei in een hoofdartikel, 'de toekomst vinde ons tot opbouw van een nieuwe wereld bereid.' Het stuk gaf in Limburg veel aanstoot, maar er verliepen bijna twee weken voor Herold er zwakjes op reageerde. In een brief aan de drie hoofdredacteuren drong hij er toen op aan, 'nu vooral geen artikelen te publiceren als zij niet de volkomen

¹ Gegevens in Cpz, 209.